

BAB I

BUBUKA

1.1 Kasang Tukang Masalah

Kampung Rancamalang mangrupa salah sahiji wewengkon anu aya di Désa Margaasih, Kabupatén Bandung. Kampung Rancamalang mangrupa wates antara Kota Bandung jeung Kabupatén Bandung. Kampung Rancamalang kabagi kana 7 RT, di unggal RT aya masjid anu salian ti dipaké tempat ibadah sholat, ogé dipaké pikeun tempat diajar ngaji boh ku budak leutik boh ku ibu-ibu. Salah sahijina nya éta di RT 07 aya Masjid Nurul Fallah anu unggal pasosoré sok dipaké pikeun tempat pangajian barudak leutik. Dina unggal pangajianna, pupujian masih kénéh dinadomkeun. Salian di dinya mah, pupujian langka kapireng di masjid anu séjénna.

Tina hasil obsérvasi di Kampung Rancamalang, kamekaran pupujian di Kampung Rancamalang beuki lila beuki leungit. Ieu hal katitén di masjid-masjid geus langka anu nganadomkeun pupujian, ku sabab euweuhna lulugu anu ngajarkeun pupujian ka masarakat di Kampung Rancamalang.

Nurutkeun Iskandarwassid (2010, kc. 120), pupujian nya éta puisi tradisional anu eusina muji-muji kaagungan Pangéran, solawat ka Kanjeng Nabi, pépéling atawa umajak ngajalankeun ibadah (solat, puasa, jst). Wangun rakitanana méh salawasna dina wangun sa'ir. Wacana pupujian biasana teu kawilang panjang, ukur wewelasan pada. Ieu hal aya patalina jeung fungsi digunakeunana atawa jeung médiana. Pupujian biasana dikawihkeun (dinadomkeun) babarengan (rampak) di masjid ku para jamaah di pangajian (tablég) bari ngantay sasalaman ka ajengan, jeung saterusna.

Pupujian mangrupa salah sahiji karya sastra Sunda. Nurutkeun *Kamus Besar Bahasa Indonésia* (KBBI, 2007, kc. 766), sastra nya éta kitab-kitab, kekecapan, gaya basa nu dipaké dina kitab-kitab, lain basa sapopoé. Nurutkeun Teeuw dina (Koswara, 2010, kc. 3) Kecap sastra asalna tina basa Sansekerta, tina akar kecap *sas*, hartina nuduhkeun, ngajar, méré pituduh, atawa méré instruksi. Ahiran *-tra* ilaharna nuduhkeun alat, sarana. Jadi, sastra nya éta alat pikeun ngajar, buku pituduh, buku instruksi atawa pangajaran. Karya sastra enas-enasna maluruh jeung

ngaguar sagala rupa hal hirup kumbuh manusa, masarakatna, manusa salaku mahluk sosial, jeung manusa salaku mahluk kultural nu udaganana pikeun ngawujudkeun hirup manusa ka nu leuwih hadé.

Nurutkeun Koswara (2011, kc. 79), pupujian dina basa Sunda sok disebut nadoman. Pupujian hirup di lingkungan pasantren jeung tempat ngaji anu aya hubunganana jeung ajaran-ajaran agama Islam. Ari gelarna, bareng jeung asup sarta sumebarna agama Islam di Jawa Barat, kira-kira dina taun 1580, sabada Karajaan Pajajaran runtag, terus takluk ku karajaan Islam.

Pupujian mangrupa salah sahiji karya sastra nu miboga ajén inajén, sarta miboga wirahma-wirahma nu tangtu, pikeun nimbulkeun ayana éksprési rasa ti nu maca kana eusi nu aya dina pupujian. Pupujian mangrupa bagéan tina sastra Sunda anu kudu dimumulé jeung dipiara ku cara ditalungtik, dimekarkeun, didokuméntasikeun, diinvéntarisir, jeung dilarapkeun, sabab éta téh mangrupa salah sahiji warisan titinggal karuhun pikeun ngajembaran kabudayaan nasional sarta mangrupa salah sahiji media atikan pikeun mantuan proses nepikeun ajaran agama ka barudak leutik.

Ieu panalungtikan diayakeun pikeun ngainvéntarisasi sarta ngadéskripsikeun wangun, purwakanti, eusi, harti, fungsi, jeung basa pupujian anu kapanggih di Kampung Rancamalang. Analisis pupujian ieu dipiharep bisa jadi bongbolong pikeun ngaguar karya sastra Sunda kalayan telik tur pertéla, sarta jadi bukti nu kuat yén sastra Sunda téh nyangkaruk rupa-rupa ajén bebeneran pikeun dilarapkeun dina kahirupan manusa.

Aya sababaraha panalungtikan dina wangun skripsi nu geus medar ngeunaan pupujian, diantarana nu kungsi ditalungtik nya éta, “Pupujian di Kampung Manis Désa Haurkuring Kacamatan Nusahérang Kabupatén Kuningan Pikeun Bahan Pangajaran Ngaregepkeun di SMP” Didin Sholehuddin (2012), “Pupujian di Pasantren Syafi’iyah Al-Falah Désa Mekarjaya Kecamatan Bungbulang Kabupatén Garut Pikeun Bahan Pangajaran Ngaregepkeun di SMP”. Abdurahrhman Wahid (2013), “Adegan Pupujian di Désa Sirnasari Kecamatan Suradé Kabupatén Sukabumi Pikeun Bahan Pangajaran Ngaregepkeun di SMP (Ulikan Struktural)” Ina Eka Sulastri (2014), “Puisi Pupujian di Désa Tigahérang Kacamatan Rajadésa Kabupatén Ciamis Pikeun Bahan Pangajaran Aprésiasi

Sastra di SMP Kelas VII” Ai Nurul Mutohharoh (2015), jeung “Pupujian di Pasantrén Miftahul Khoir Dago Bandung Pikeun Bahan Pangajaran Ngaregepkeun di SMP” Amarullah (2015).

Tina sawatara panalungtikan pupujian nu kungsi dilaksanakeun saméméhna, tacan aya panalungtikan ngeunaan pupujian di Kampung Rancamalang, Désa Margaasih, Kabupatén Bandung. Ieu panalungtikan kawilang anyar, sabab ditilik tina ambahan wilayahna bakal ngainvéntarisir pupujian anu aya di Kampung Rancamalang, Désa Margaasih, Kabupatén Bandung anu saméméhna tacan aya nu nalungtik. Ieu hal kawilang pentingna, lantaran nalungtik pupujian di wewengkon nu tacan kacatet saméméhna bakal nambahan invéntarisasi sastra Sunda utamana pupujian. Tangtuna bakal aya bédana ti unggal wewengkon di tatar Sunda boh tina rumpakana, eusi, boh lagamna.

Dina muatan lokal pangajaran basa Sunda kelas tujuh kurikulum 2013 (Disdik Jabar, 2013, kc. 74), aya kompetensi dasar 7.3.7, nu nyebutkeun yén *siswa harus mampu mengidentifikasi, memahami, dan menganalisis pupujian sesuai dengan kaidah-kaidahnya*. Upama ieu panalungtikan dipatalikeun jeung KIKD pangajaran basa Sunda kelas VII, raket patalina. Ku kituna, aya lolongkrang keur panalungtik pikeun ngalaksanakeun ieu panalungtikan. Ku ayana téks-téks pupujian nu ditalungtik, bisa dijadikeun salah sahiji alternatif bahan ajar dina ngajarkeun pupujian ka siswa di sakola.

Luyu jeung éta hal, ieu panalungtikan dipuseurkeun kana kagiatan invéntarisasi, deskripsi, tur dianalisis wangun, eusi, harti jeung fungsi pupujian. Ku kituna, ieu panalungtikan dijudulan “Pupujian di Kampung Rancamalang Désa Margaasih Kabupatén Bandung pikeun Bahan Pangajaran Ngaregepkeun Kelas VII di SMP”.

1.2 Identifikasi jeung Rumusan Masalah

1.2.1 Identifikasi Masalah

Luyu jeung kasang tukang, masalah nu diidéntifikasi dina ieu panalungtikan nya éta ngainvéntarisir, ngadéskripsikeun tur nganalisis wangun (jumlah padalisan jeung jumlah engang), purwakanti, eusi, harti (harti saujurtna, rasa, nada, jeung

itikad), fungsi jeung basa pupujian anu aya di Kampung Rancamalang, Désa Margaasih, Kabupatén Bandung.

1.2.2 Rumusan Masalah

Dumasar kana identifikasi masalah, nu jadi pasualan dina ieu panalungtikan dirumuskeun dina wangun patalékan ieu di handap.

- a. Pupujian naon waé anu aya di Kampung Rancamalang, Désa Margaasih, Kabupatén Bandung?
- b. Kumaha wangun, purwakanti, eusi, harti, fungsi, jeung basa pupujian anu kapanggih di Kampung Rancamalang, Désa Margaasih, Kabupatén Bandung?
- c. Kumaha larapna pupujian di Kampung Rancamalang, Désa Margaasih, Kabupatén Bandung pikeun bahan pangajaran ngaregepkeun kelas VII di SMP?

1.3 Tujuan Panalungtikan

Tujuan tina ieu panalungtikan ngawengku tujuan umum jeung tujuan husus.

1.3.1 Tujuan Umum

Sacara umum ieu panalungtikan miboga tujuan pikeun ngainventarisasi sarta ngadéskripsikeun pupujian anu aya di Kampung Rancamalang, Désa Margaasih, Kabupatén Bandung, sarta mangrupa salah sahiji tarékah dina ngariksa hasil budaya karuhun Sunda nu ngawujud dina karya sastra.

1.3.2 Tujuan Husus

Sacara husus ieu panalungtikan miboga tujuan pikeun:

- a. ngadéskripsikeun pupujian nu aya di Kampung Rancamalang, Désa Margaasih, Kabupatén Bandung;
- b. ngadéskripsikeun wangun, purwakanti, eusi, harti, fungsi, jeung basa pupujian anu kapanggih di Kampung Rancamalang, Désa Margaasih, Kabupatén Bandung; jeung
- c. ngadéskripsikeun larapna pupujian di Kampung Rancamalang, Désa Margaasih Kabupatén Bandung pikeun bahan pangajaran ngaregepkeun kelas VII di SMP.

1.4 Manfaat Panalungtikan

Manfaat tina ieu panalungtikan ngawengku manfaat tioritis jeung manfaat praktis.

1.4.1 Manfaat Tioritis

Ieu panalungtikan miboga manfaat pikeun ngajembaran élmu pangaweruh dina widang sastra jeung kabudayaan sarta pikeun bahan pangajaran. Hasil kajianna bisa dijadikeun salah sahiji réferénsi pikeun kaperluan-kaperluan nu aya patula-patalina jeung ieu panalungtikan, utamana ngeunaan pupujian nu aya di masarakat.

1.4.2 Manfaat Praktis

Ieu panalungtikan dipiharep bisa jadi manfaat, boh pikeun panalungtik boh pikeun nu maca umumna. Di sagédéngéun éta, ogé dipiharep jadi manfaat pikeun guru-guru SMP dina nepikeun jeung milih pangajaran sastra ngeunaan pupujian, ogé salah sahiji cara pikeun ngamumulé sastra Sunda nu mangrupa pupujian.

1.5 Raraga Tulisan

Raraga tulisan miboga fungsi pikeun méré gambaran ngeunaan léngkah-léngkah dina panalungtikan. Ieu skripsi disusun jadi lima bab saperti nu dipedar ieu di handap.

Bab 1 eusina ngeunaan kasang tukang panalungtikan, identifikasi, jeung rumusan masalah, tujuan panalungtikan nu dibagi jadi tujuan umum jeung tujuan husus, manfaat panalungtikan nu dibagi jadi manfaat tioritis jeung manfaat praktis, jeung raraga nulis skripsi.

Bab II eusina ngajéntrékeun ngeunaan tiori-tiori nu ngadadasaran panalungtikan, sarta posisi masalah nu ditalungtik dina widang paélmu. Dina ulikan pustaka, tiori-tiori nu aya dibandingkeun sarta dipatalikeun jeung masalah nu keur ditalungtik. Salian ti aya na tiori-tiori nu ngadadasaran panalungtikan,

dina BAB II gé kudu aya pedaran ngeunaan panalungtikan saméméhna jeung kalungguhan tioritis panalungtikan nu dilaksanakeun.

Bab III eusina ngeunaan metode panalungtikan nu digunakeun dina ieu panalungtikan. Eusina ngawengku métode panalungtikan, désain panalungtikan, lokasi jeung sumber data, téhnik ngumpulkeun data, instrumén panalungtikan, jeung analisis data.

Bab IV eusina mangrupa hasil panalungtikan, nya éta pupujian naon waé nu kapanggih di Kampung Rancamalang, Désa Margaasih, Kabupatén Bandung, satuluyna dianalisis tur dipatalikeun jeung tiori-tiori dina Bab II sarta kumaha larapna pikeun bahan pangajaran ngaregepkeun kelas VII di SMP.

Bab V eusina mangrupa kacindekan jeung saran atawa rékoméndasi pikeun panalungtik saterusna. Kacindekan mangrupa jawaban tina daftar patalékan nu aya dina rumusan masalah. Saran atawa rékoméndasi ditujukeun ka pihak-pihak nu patali jeung hasil ieu panalungtikan, pikeun ayana lajuning laku keur panalungtikan saterusna.